

Asiakasmaksulain toimeenpanon kuumia kysymyksiä ja materiaaleja toimeenpanon tueksi

Toimeentulotuen ja aikuissosiaalityön

Kuntaverkosto 15.6.2021

Sami Uotinen, lakimies

Maria Pernu, erityisasiantuntija

**Asiakasmaksulain
muutokset (1201/2020) on
vahvistettu 30.12.2020.
Voimaan pääosin 1.7.2021.**

Keskeisiä muutoksia

- Hoitajavastaanotot maksuttomiksi perusterveydenhuollossa
- Poliklinikan antama tutkimus ja hoito maksuttomaksi alaikäisiltä
- Maksukatto laajenee (voimaan 1.1.2022)
- Asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen ensisijaisuutta korostetaan
- Jatkuvan ja säännöllisen kotiin annettavien palvelujen maksut
- Pitkäaikaisen asumispalvelun maksut
- Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen maksut
- Päätöksenteon ja muutoksenhaun sääntely
- Käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävä maksu

Usein kysytyjä kysymyksiä

Palveluseteli

- Palvelusetelilakiin ei muutosta, vain 3 § 3 mom:iin päivitykset asiakasmaksulain päivitettyjen pykälien osalta. Kunta voi siis edelleen määritellä itse huomioon otavat tulot tai noudattaa asiakasmaksulain pykälää.
- Palveluseteli annetaan lähtökohtaisesti palveluun (ShL 21 §, tarpeen mukainen sisältö)

Maksun periminen 2 a §

- Selkiytetään sitä, että maksun periminen kuuluu nimenomaan kunnalle eikä kunta voi siirtää palveluntarjoajalle oikeutta maksun perimiseen, esim. ateriat, kuljetuspalvelujen omavastuuosuudet, pl. vuokra.

Pitkäaikainen tehostettu asumispalvelu

- Asiakkaalta saa periä vain yhden asiakasmaksun -> palveluasumiseen liittyvistä palveluista ei saa periä erillistä maksua, esim. turvapalvelu.
- Pykälää noudatetaan 1.7.2021 tai sen jälkeen palveluun siirtyvien asiakkaiden kohdalla (esim. aiemman asunnon asumiskuluvähennys).
- Siirtymävaiheessa mahdollisen puolison tulot nykyhetken mukaisesti.

Hyödyllisiä linkkejä ja sivustoja

- Sulje valikko
- Laki
- Talous
- Opetus ja kulttuuri
- Sosiaali- ja terveysasiat
- Yhdyskunnat ja ympäristö
- Elinvoima ja työllisyys
- Osallistuminen ja vuorovaikutus
- Tietotuotteet ja -palvelut
- Kunnat ja kuntayhtymät
- Kuntaliitto

På svenska

Yleiskirje 7/2021, 29.4.2021, Sami Uotinen, Maria Pernu, Annika Korpela, Tuula Kock

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain osittaisuudistus

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain (734/1992) muutokset (1201/2020) tulevat voimaan pääosin 1.7.2021. Maksukattoa koskevat muutokset tulevat kuitenkin voimaan 1.1.2022. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetusta asetuksesta (912/1992) tullaan yhtäaikaisesti lakimuutosten voimaantulon kanssa kumoamaan säännökset siltä osin kuin asetuksen sääntely on siirretty lakiin.

Asiakasmaksulain muutosten myötä sosiaalihuoltolain mukaisten asumispalvelujen maksuista säädetään nimenomaisesti lain tasolla. Myös jatkuvan ja säännöllisen kotiin annettavan palvelun maksuista säädetään aiempaa yksityiskohtaisemmin. Maksukatto tulee uusien säännösten myötä laajenemaan ja hoitajavastaanoitoista perusterveydenhuollossa tulee maksuttomia. Myös alaikäiselle poliklinikalla annettava tutkimus ja hoito on maksutonta. Asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen ensisijaisuutta suhteessa toimeentulotukeen korostetaan ja asiakkaan informointivelvoitetta liittyen asiakasmaksun alentamiseen ja perimättä jättämiseen vahvennetaan.

Kuntaliitto on yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa valmistellut tekstin asiakasmaksulain muutoksiin liittyen. Teksti perustuu pääosin sosiaali- ja terveysministeriön kuntainfoon.

KUNTAINFO	2/2021
Helsinki:	31.3.2021
Lisää aiheesta:	stm.fi/asiakasmaksulain-uuistus 1 / 11

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON ASIAKASMAKSUISTA ANNETTUUN LAKIIN TEHDYT MUUTOKSET

Tässä kirjeessä kerrotaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin (734/1992, jäljempänä asiakasmaksulaki) tehdyistä olennaisimmista muutoksista. Lakimuutoksessa on kyseessä asiakasmaksulainsäädännön osittaisuudistus. Asiakasmaksulain muutokset tulevat voimaan 1.7.2021 alkaen. Maksukaton osalta muutokset tulevat voimaan 1.1.2022, sillä maksukaton kertyminen on sidottu kalenterivuoteen. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetusta asetuksesta (912/1992, jäljempänä asiakasmaksuasetus) tullaan yhtäaikaisesti lakimuutosten voimaantulon kanssa kumoamaan säännökset siltä osin kuin asetuksen sääntely on siirretty lakiin.

Kuntien ja kuntayhtymien (jatkossa infossa käytetään molemmista termiä kunta) asiakasmaksut sekä niitä koskevat päätökset on päivitettävä muuttuneiden säännösten mukaisiksi 1.7.2021 lukien. Maksukaton osalta muutokset on pantava täytäntöön kunnissa vuoden 2022 alusta. Muutoksista on tiedotettava kuntalaisia.

- Asiakasmaksut
- Usein kysytyjä kysymyksiä
- Asiakasmaksujen määrääminen
- Etäpalveluista perittävät maksut
- Kehitysvammahuollon asiakasmaksut
- Kotihoidon maksut
- Laitoshoidon maksut
- Omaishoidon maksut
- Perhehoidon asiakasmaksut
- Sarjahoitomaksut

Usein kysytyjä kysymyksiä

Voiko sosiaalihuoltolain tarkoittamassa tehostetussa palveluasumisessa periä asiakkaalta erillistä ateriamaksua?

Ei voi. Asiakasmaksulain 1.7.2021 voimaan tulevan 10 h §:n, jossa säädetään tukipalveluista ja asumiseen liittyvistä palveluista, 2 momentin mukaan tehostettuun palveluasumiseen liittyvistä palveluista ei saa periä erillistä maksua.

Voiko kehitysvammalain mukaisesta asumispalvelusta periä jatkossa mitään maksuja?

Asiakasmaksulain 4 §:n 2 kohdan mukaan maksutonta on kehitysvammaisten erityishuollossa annettussa laissa (519/77) tarkoitettu erityishuolto ja lain 39 §:ssä tarkoitettu kuljetus; kehitysvammaisen ylläpidosta voidaan kuitenkin periä maksu lukuun ottamatta alle 16-vuotiaalle annettavaa osittaista ylläpitoa ja lain 28 §:ssä tarkoitettua opetusta saavan lapsen osittaista ylläpitoa sen lukuvuoden loppuun, jonka aikana hän täyttää 16 vuotta. Asiakasmaksulain 4 §:ään ei ole tullut muutoksia osittaisuudistuksen yhteydessä. Ylläpidosta voi em. rajauksin edelleen periä maksun ja maksu voi olla myös tulosidonnainen. Palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen.

Voiko palveluntuottaja periä asiakasmaksuja? Kuka perii asiakasmaksut? Kuka perii kuljetuspalvelujen ”omavastuusuudet”?

Jo voimassa olevan lain perusteella asiakasmaksulain mukaiset maksut tulisi kunta tai kuntayhtymä periä, ei palveluntuottaja. Nyt tehtävällä tarkennuksella lakiin selkiytettäisiin sitä, että maksun periminen kuuluu nimenomaan kunnalle tai kuntayhtymälle eikä kunta tai kuntayhtymä voi siirtää palveluntarjoajalle oikeutta maksun perimiseen.

Sakkomaksut

Kiitos.

Palvelemme kuntien henkilöstöä ja luottamushenkilöitä sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevissa asioissa.

soster@kuntaliitto.fi

Hyödynnä palvelujamme myös verkossa!

www.kuntaliitto.fi/soster

www.kuntaliitto.fi

KUNTA LIITTO